

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDO

Novemberre várja az Averescu-párt kormányrajutását

A bukaresti lapok de az erdélyi újságok is élénken pertraktálják az utóbbi időkben Averescu tábornoknak nyilatkozatát, melynek lényege az, hogy a néppárt vezére egészen bizonyosra veszi, hogy az ősz derekán a három esztendő liberális uralmat a néppárt kormányra váltja föl.

— Kormányrajutásunk — mondotta nyilatkozatában Averescu, — sok tekintetben ma már csak tőlünk függ, mert az uralkodó bizalmán kívül fölfele és lefele biztos és tartós bázissal rendelkezünk a nép körében. A néppárt vezérének kijelentéséből még csak arra várnak, hogy a liberálisok a budget-törvényt és a választójogi törvényt szavazzassák meg. Ha ezek után — mondotta Averescu — a liberális kormány nem távozik önszántából, kénytelenek leszünk azokhoz az eszközökhöz nyulni, melyeknek hatása alatt a jelenlegi kormánynak távoznia kell.

A néppárt szervezetében úgy a regátban, mint Erdélyben, valóban élénk mozgulatok észlelhetők. A bukaresti nagygyűlés után az ország különböző részeiben sűrűn követik egymást a fontos tanácskozások és az országos pártnak erdélyi vezérei is sűrű és élénk összeköttetést tartanak fenn. Az utóbbi napokban Csucsán Goga Oktavián volt miniszterrel folytak tanácskozások és tudomásunk szerint ezen Jacob János dr volt képviselő és Jacob József, Nagyvárad és Bihamergeve volt prefektusa is részt vett. Munkatársunk ez irányban kérdést intézett Jacob Józsefhez, aki kijelentette, hogy csucsai látogatásuk tisztán privátjellegű volt. Mi beértük ezzel a válasszal és a néppárt közelebbi szervezkedési munkálatairól ezeket mondotta Jacob József:

— Augusztus 18-án a bihamergevi néppártnak végrehajtott bizottsági ülése lesz, mely mintegy előkészítője annak a nagy népgyűlésnek, mely szeptember 2-án fog lefolyni Nagyváradon és ezen Averescu tábornok, Goga Oktavián és az erdélyi szervezetek vezetői is megjelennek. November 15-én pedig Bukarestben lesz a párt országos kongresszusa.

Ez a dátum alkalmasint forduló pontot fog jelenteni az ország politikai életében.

— Biztos a meggyőződésünk, — mondotta Jacob József — hogy ezideig a liberális kormány befejezi teendőit és az ország kormányzati vezetését Averescu veszi át. Ezzel kapcsolatban élénk meggyőződéssel beszélt Jacob József úgy a bihamergevi, mint az ország néppárti szervezeteinek újult megerősödéséről és azokról a számottevő és értékes személyekről, melyekkel a néppárt gvarapodott.

Ugyancsak sok szó esik mostanában, politikai körökben a különböző pártok fúziós törekvéseiről is. Így egyes lapok tudni vélik, hogy Marghiloman és pártja erős közeledést mutat a néppárthoz, sőt vannak lapok, amelyek határozott stádiumban levő fúzióról beszélnek.

— Mi igaz ezekből a fúziós hírekből? — kérdeztük.

— Averescu tábornok — mondotta Jacob József — megfelelt már ezekre, mondván, hogy az együttműködésről beszélni még korai. Magam véleménye is ez, sőt nézetem szerint még időszerűtlen is. Tény az, hogy a nagyvárad Marghiloman-párt vezetősége, már megalakulása idején, olyan nyilatkozatot tett, hogy a néppárt kormányrajutása esetén szívesen működne együtt az averescánusokkal. Fölvetjük, hogy talán azért és azzal kapcsolatban merült föl ez a kérdés, mert a lapok szerint nem Titulescu — aki a külügyeket fogja vezetni, hanem Marghiloman van kismelve pénzügyminiszterségre az Averescu-kormány esetén. Lehetséges — mondottuk — hogy Marghiloman tervbe vett minisztersége vonja maga után azt a hiedelmet, hogy pártja is vagy fuzionál a néppárttal, vagy belépnek a néppártba. Erre vonatkozólag azonban Jacob József nem nyilatkozott.

— De sokat foglalkoznak a lapok a néppárt és a nemzeti párt közeledéséről is — mondottuk.

— A két párt között fúziós törekvések nincsenek, — jegyezte meg kategorice Jacob József.

— Mégis honnan indulhatott ki ez a hír?

— Tény, hogy a nemzeti pártban in-

dult meg bomlási processzus és ennek is meg van a maga magyarázata. A nemzeti párt és a parasztpárt közötti fúziós terv tudvalevőleg teljesen meghiusult. Ez a tény keserű nyomokat hagyott hátra mindkét pártban és igen tekintélyes frakciókban elkeseredést váltott ki. Tudott dolog, hogy Goldis László volt a kezdeményezője és a legelkeszebb támogatója a fúzióknak, viszont a parasztpártban Marzescu kéré csoportosulók sajnálják a fúzió meghiusulását. Igen valószínű — mondotta Jacob József — hogy a két pártból a két elégedetlen frakció kiválik és egymással fogkezet. Ez a kombinált és újra alakuló csoport mindenesetre elég közel áll a néppárthoz. Goldis és pártjának elégedetlenségét mutatja az is, hogy Goldis László a nemzeti párt alelnökségéről már jóideje le is mondott.

— Mit tart a néppárt elsőrangú feladatának az esetben, ha kormányra jutna? — kérdeztük.

— Erre jegyezte meg Jacob — nem érzem magam hivatva választ adni, de különben is a válasz önmagából adódik.

— Első feladat mindenesetre a gazdasági és pénzügyi probléma megoldása, mert ez érinti a legjobban az ország életét, vérkeringését. Keresni fogja a Averescu-kormány egy előnyös külföldi hitel megvalósítását. A hitelt kell megteremtteni belül az országban és kifelé az ország határán túl. Ez a program vár a legsürgősebb megoldásra.

Két év alatt kell kiűriteni a Ruhr-vidéket

Megkezdődnek a döntő tanácskozások Londonban

Londonban megkezdődtek a döntő tanácskozások, amelyekbe belevonták Hyman belga külügyminisztert és a francia pénzügyminisztert. A nagy ötös tanácsnak ez a kibővítése arra vall, hogy Londonban fontos határozatok állanak küszöbön.

Herriot sajtója legújabbán éles határvonalat von maga és a Poincaré-féle sajtó közé, főleg a Ruhr-vidék katonai kiűritése kérdésében Herriot sajtója hangsúlyozza, hogy a Ruhr-kiűritése nem jelentené a francia hadsereg tekintélyének csorbitását, mert a megszállás elejétől fogva gazdasági intézkedés volt. A csapatok nagyobb létszámban csak a passzív ellenállás után vonultak be és tényleg el is érték a passzív ellenállás letörését.

A konferencián elsőrangú szerep jutott a jogászoknak, mert a formulák szövegezését most ők fogják elvégezni, nem úgy, mint régebben, amikor államférfiak végeztek a szövegezésről, akik csak a politikailag kényelmes megoldást keresték. A jogszakértő bizottság a Ruhr-vidék katonai kiűritésében elkészült az elaborátummal, amire a franciák és belgák is hozzájárultak. Az elaborátum pontjai szerint

a katonai kiűrités legfeljebb két esztendővel a Dawes-tervezet érvénybe lépése után, azaz 1926 október tizenötig befejezendő.

A kiűrités a hegyszakasokban kezdődik 1924 október tizenötödikén. Azután a ha-

geni, dorthmudi, bochemi, esseni zóna következik, föltéve, ha közben sikerül a másfél millió aranymárkányi vasuti és ipari obligációt a világpiacon elhelyezni. A második bizottság előterjesztése alapján a Ruhr-vidék kiűritése 1924 október 15-én kell hogy megtörténjen.

Párisi körök jól értesült forrása szerint a jóváteletti bizottság Londonba érkezésekor felkéri a német kormányt, hogy delegátusait küldje ki.

Berlini jelentések szerint a kormányhoz közel álló körök szerint a londoni konferencián valószínűleg tudják, hogy a német delegáció el van szánva, hogy nyíltan és energikusan fog beszélni. Jólátokba bocsátkozni nem lehet, de valószínű, hogy a véleménykülönbség miatt is létrejön a kompromisszum, amellyel ugyan Anglia és Franciaország közvéleménye elégedetlen lesz, de a lényeg az, hogy jelentős lépés történt a haladásban.

Párisból jelentik: A kamarában az amnesztia körül nagy vihar tört ki. Modie szenátor kérdezi, hogy Caillaux mért kapott kegyelmet. A roalista Delahay közbeikt:

— Mert a szíve a bochekért ver... Delahay kijelentése nyomán nagy vihar tört ki úgy, hogy a komolyabb botrány elkerülése miatt az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

A 300 éves Bethlen-kollégium riadója

A legázoló iskolapolitika megroppantotta a magyarság 300 éves bástyáját, az enyedi Bethlen-kollégiumot is. Bethlen Gábor, a nagy fejedelem huzatta fel a kollégium bátor falait, hogy a magyar fajta sok vihart átélő kulturhajtsait óvják és ápolják. A reformátusok ősi vára szívesen fogadta kebelébe a más vallású tanulmánygyókat is s tudományának messze földön való híre, a fejedelem bőkezősége gondtalanná tették fejlődését napjainkig.

Jókai híres nagyenyedi két fűzfája még itt gyökerezik öreg, sokszor sulytott szívünkbe s a viharos idők szálfaikat döntő ereje se tépheti ki. A Bethlen-kollégiumot a más vallásúak eltüntetése és az iskola-alapok konfiskálása folytán az elsovárdás vesorvadás veszélye fenyegeti. A kollégium igazgatója, Járjai István fájdalmas riadóval fordul a református magyarsághoz, hogy mentse meg az ősi iskolát. Nem lehet meghatottság nélkül elmenni ez alábbi sorok mellett:

Küldjétek tanítványokat a Bethlen-kollégiumba!

A nehéz és költséges tanítási viszonyok miatt, továbbá azon intézkedések következtében, amelyekkel a nem református vallású ifjúság iskoláinkból kitiltatott s végül, mert református magyar szülők is kezdenek hátat fordítani iskoláinknak: már régi kollégiumainkat is — egy vagy kettő kivételével — az elnéptelenedés veszedelem fenyegeti. A Bethlen-kollégiumban is, ahol pedig százakra és ezrekre ment egykor a tanítványok száma, megkezdődött a létszám-csökkenés. Hogy ez mit jelent, nem szükséges bővebben fejtegetni. Röviden szólva: elsovárdást és halált jelent. Mert ha elfogynak a tanítványok, a vagyonából amúgy is kiforgatott intézet, nem számíthatván többé a tanulók által fizetett dijakból befolyó jövedelemre sem, semmi erőfeszítéssel sem lesz többé képes magát anyagilag fenntartani. Emellett a létszám-csökkenés miatt egyéb veszedelem is fenyegethetik az intézetet. És egy napon csak azt hallja majd az erdélyi magyarság, hogy a Bethlen Gábor kollégiumának kapui, amelyek 300 esztendőn keresztül voltak nyitva a tanulni vágyó ifjúság számára, becsukódtak s elhallgatott bennük a magyar szó. Ezt elgondolni is fájdalmas és megrendítő...

Erdély magyarságának s benne első sorban is a kálvinista magyarságnak nem lehet, nem szabad megengednie, hogy ez megtörténjék. És ha mégis megengedné, akkor ezzel bizonyosságot tenne róla, hogy nem érezte meg kulturális multjának rettentő erkölcsi sullyal ránehezülő parancsát és nem érezte meg, hogy e drága multnak a jövőbe való átmentése nélkül nincsen számára jövőendő ezen a földön. A Bethlen-kollégium 300 esztendő távolán keresztül zugja parancsát a megtartásért az erdélyi magyarság fülébe: jaj neki, ha meg nem hallja!

Mi is, az intézetnek mostani szolgálai, ennek a

parancsnak engedelmeskedünk, amikor lelkes-, lévita-, tanító-testvéreinkhez és minden öntudatos erdélyi kálvinista magyarhoz fordulunk azzal a kérrrel: küldjenek a Bethlen-kollégiumba tanítványokat! A papoknak jusson eszükbe, amikor a Bethlen-kollégium hozzájuk fordul, hogy hosszú időkön keresztül Enyed nevelt az erdélyi kálvinizmusnak papokat s hogy Bethlen Gábor volt az, aki összes elődeiknek, ezelőtt 300 évvel, nemeslevelet adott; és jusson eszébe minden öntudatos magyarnak az, hogy Széchenyi a magyarság megmaradásának egyik legfontosabb eszközt abban látta, ha minél több lesz köztük a „kiművelt emberfő”. Nemesak azt kell hát buzdítani tanulásra, aki értelmiségi pályára akar lépni, hanem azt is — legalább néhány középiskola elvégzésére — aki az eke szarvánál akar maradni, vagy szerszám-forgatással óhajt kenyeret szerezni. Erről meggyőzni minél több magyart és rávenni, hogy aszerint is cselekedjék: nemzetmentő munka.

Mi is elkövetünk mindent, hogy a tanulást a szegény sorsuaknak is megkönnyítsük. S ha nem is tudjuk visszavarázsolni teljesen a boldog multat, amikor a Bethlen-kollégium százakra menő ifjúságot táplált ingyen szellemi, hanem testi javakkal is: igyekszünk találni és feleleveníteni a multban bevált módok közül olyanokat, amelyek most is segítői és megtartói lehetnek az olyan tanulóknak, a kiket csak a nagy költségek tartanának vissza az iskolázástól. Városunk magyar társadalmában már megindult a mozgalom, hogy szegény tanulókat segítsenek részben úgy, hogy fedezik pénzzel egy-egy tanulónak összes kiadásait, vagy azoknak jelentős részét, részben úgy, hogy családok ingyen helyet adnak asztaluknál egy-egy növendéknek. És ha szükségét látjuk, nem fogunk idegenkedni attól sem, hogy az intézet rendbentartásának és tisztántartásának munkájában — ami most roppant összegeket emészt fel — önként vállalkozó tanulók is résztvehessenek, biztosítottván ezért nekik a szállításban és kosztban a megfelelő honorárium. Valamikor ez a szokás jó volt az egyszerűbb és patriarhalisabb életviszonyok miatt, ma is megfelelő lesz, mert az önfentartás parancsolja, hogy az legyen. Nem veszhet el az, aki bátran szembenéz az élettel, bármilyen sullyal nehezedik is az rá, és nem beszél, nem siránkozik, hanem cselekszik.

Kérjük hát ismét mindazokat a magyarokat, a kik e sorainkat elolvassák: emlékezzenek meg a Bethlen Gábor kollégiumáról és cselekedjenek is érte. Jutalmuk lesz az a hála, amely a pusztulásból kimentett erdélyi magyarság jobb jövőendőjéből ismeretlenül is majd feléjük száll.

A Bethlen-kollégium tanárkarának nevében
Aiud-Nagyenyed, 1924. július havában.

Járjai István,
gimn. igazgató.

A Banca Nationala behajtja a hadikölcsönre adott lombard-kölcsönöket

A háboru alatt kibocsátott hadikölcsönkötvényekre az Osztrák-Magyar Bank s a pénzügyintézetek lombard-kölcsönt folyósítottak. A Banca Nationala keretében alakult Osztrák-Magyar Bank likvidálási osztálya most felhívta hivatalosan a kölcsönkötvények tulajdonosait, hogy jelentkezzenek a kölcsön és kamatainak kifizetése végett a Banca Nationala pénztáránál. A felhívás megjegyzi, hogy a hadikölcsön biztosíték mellett adatott és az adós egész vagyonával felelős érte úgy, hogy le is foglalható a vagyona.

A felszólítás mindenféle nagy riadalmat keltett, mert abba belenyugodtak már a kölcsönkötvény tulajdonosok, hogy a jegyzett és kifizetett pénzüket elvesztelt, de az már szomorúan érinti valamennyit, hogy a lombardkölcsönt és hozzászámítva kamatokban, körülbelül a kölcsönösszeg felét követeli a Banca Nationala. A felszólítás koronákban szól, de nem jelöli meg a kulcsot, amely mellett ki kell fizetni lejben a koronakölcsönt.

Független bíró voltam...

Az ügyvédi kamarának a törvényszéken levő hirdetőtáblájára tegnap egy sokatmondó kérvényt függesztettek ki. A kérvény szövege a következő:

Tekintetes Ügyvédi Kamara!

Alulírott 22 éven keresztül állottam az igazságszolgáltatás szolgálatában, bírói vizsgát tettem 18 évvel ezelőtt, független bíró voltam több mint 12 éven keresztül, minden különös indok nélkül máról-holnapra, rendelkezési állományba helyeztettem.

Kérem tehát, hogy engem az ügyvédek névjegyzékébe Nagyvárad székhellyel bejegyezni méltóztassanak.

Tisztelettel

Virányi Lajos,

volt nagyváradai törvényszéki bíró

Az állásuktól megfosztott bírák különben a Curtea de Cassatiehez fordultak, mert törvénytelennek tartják, hogy fegyelmi büntetéssel sújtották őket, minden előzetes eljárás nélkül. Az elbocsátott bírák egyrésze még a törvényszéken van, a restanciákat dolgozza fel s így reményük van arra, hogy elsején fizetést kapnak.

Az ügyvédi kamara memorandumát tegnap küldötte fel dr. Kiss Döme dékán, az ügyvédszövetség elnökének, dr. Dobrescu Dennek. Megírta egyúttal az elnöknek, hogy a nagyváradai munkásság s a magántisztviselők

Dorian Terrasse és Dorian Filmszínház

9 órákor.

6 órákor.

Az Apokalipszis négy lovasa

Monumentális film 2 részben 12 felvonásban. — Írta: **Blasco Ibanez** spanyol író.

Rendezte: **Rex Ingram** amerikai rendező. — A főszerepben: a bájos **Alice Ferry** és

Rodolpho Valentino

Az amerikai Metro-gyár remeke.

Egy argentiniai fiú és egy párisi leány szerelme. — A szinaranyból való fürdőkád. — Az 1914. évi francia mozgósítás. — **A marnei csata filmen.** — Egy nagy szerelem és egy nagy háboru története.

Rendes helyárak!

Rendes helyárak

Az első rész látható ma, pénteken

Kedvezőtlen idő esetén a 9 óras előadás is a nagyteremben lesz megtartva.

hirlapiroda árusítja. A fentartott jegyek szombat
estig legkésőbb vasárnap délig föltétlenül kivál-
tandók.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.

De pénzt nem fogad el a kuruzsló asszonv és „rendeléseit” ellenszolgáltatásképen természetben kéri a „tisztelődiját”. Tojást, aprómarhát, buzát, lisztet annyit kér, hogy

egy rendelésért négy-ötszáz leit fizet neki a beteg

és vakon hisznek benne. Szívesen adják. Az orvostól így teljesen elidegenedik a falusi nép és amikor a Nagyné Guba Anna kórházába bejött dr Timár

a két ágyban fekvő beteg kiugrott az ágyból és elszaladt.

Debrecenben szerezte a tudományt

Nagyné Guba Anna a kihallgatásnál azután elmondotta, hogy egy csudadoktor-nál Debrecenben szakácsnő volt. Ott sok minden hasznos dolgot eltanult. Aztán Birtynbe jött. Mint kofa telepedett le a faluban. Ugynevezett kosarasasszonv. Fűszert és piperecikket árult terményért, aprómarháért. Különösen a piperecikket fogyott.

Egyszer jött hozzá egy beteg szomszéd, adjon valami patikát a bajára. Meggyógyította. Hetek alatt elterjedt a híre. Most már egész kórháza volt és

naponta tíz-tizenöt beteg kereste fel.

A kórházban a leleplezéskor Domokos Anna krajnikfalvi és Borosán Pávelné birtyini asszonyok feküdtek.

Most a jó keresetnek a hatósági beavatkozás egyszerre véget vetett. Az asszony kitűnően tud a nép nyelven beszélni. Tele van isten-emlegetéssel és bibliai idézetekkel. A misztikumtól meghódított emberek vakon hisznek neki. Nagy szerencséje, hogy ideáig, véletlenül, egy beteg sem halt meg, sőt sok közöttük a gyógyult is.

Mit mond Timár doktor?

Dr Timár révi orvos mosolyogva beszél az egész ügyről. — A nép babonás. Csak erőlyes intézkedéssel és büntetéssel lehet egészséges viszonyokat teremteni. Különben Nagyné Guba Anna nagyon óvatoss volt. Akkut betegségeket pillanatnyilag talán egy-két hétre csillapítani tudott egyszerű háziszerekkel. Ez volt a szerencséje és ez hozta a híret. Ezt az orvos nem teszi meg, csak ha lelkiismeretlen, mert a pillanatnyi jólét után a reakció annál súlyosabb... En az egész ügyről jelentést tettem feletteseimnek és a büntetőhatóságoknak. Az ő dolguk példát statuálni és ennek a kóros tünetnek a terjedését erős kézzel elfojtani.

Bizonyos, hogy ha a hatóságok beavatkoznak, egyszersmindenkora véget vehetnek a veszedelmes, egyre jobban terjedő babonáságoknak, kuruzslásnak és ráolvasásnak.

(f. s.)

Ferdinánd király moziban

Ferdinánd király és Mária királynő „Az Apokalipszis négy lovasá”-nak bukaresti bemutatóján megjelentek a Colosseum nyári mozgósínházban. Kisérőikben megjelentek Heléna hercegnő, György görög király és felesége, Pál herceg és számos udvari méltóság. A király legnagyobb érdeklődéssel nézte végig a filmet és kijelentette, hogy ehez fogható csodás filmet már évek óta nem látott.

A német kommunisták puccsot terveztek augusztus negyedikére

Berlin, július 29. A németországi kommunista párt forradalmi puccsot tervezett Németország kommunizmussal megfertőzött városai-ban. A terv szerint, amelyet véletlenül lelepleztek le,

egy Berlinben elkövetett merénnyellett adták volna meg a jelet az általános lázadásra.

A városok egy részében egészen önállóan léptek volna fel a felfegyverzett csoportok, más városokban pedig maguk köré gyűjtötték volna asszonyokat, gyermekeket, hadirokkantakat és más olyan elemeket, amelyek ellen sem katonák, sem rendőrök nem tudtak volna kiméletlenül fellépni.

A gondosan elkészített tervezet úgy kontemplálta, hogy azokban a városokban, ahol a fegyveres felvonulással egyidőben asszonyok és rokkantak is megjelennek az utcákon,

provokálni kell a rendőrség, vagy a katonaság beavatkozását,

mert ezzel még jobban sikerül a tömeget az államhatalom ellen felbőszíteni. A fegyveres emberek négyes és nyolcas csoportokban rejtőznek el a tömegben, még pedig olyképpen, hogy semmivel se árulják el magukat. Tehát a fegyvert is rejtve kell viselniök, amikor nem használják.

A felfegyverzett munkásokat a tervezet szerint, nem a saját lakóhelyükön alkalmazták volna, hanem más városban.

Ezzel azt a kettős célt akarták elérni, hogy a fegyveres támadókat ne ismerjék meg és hogy minden felfegyverzett munkás ismeretlen embereket támadjon, tehát kiméletlenebb legyen, mintha ismerősökkel állna szembe. Együttal azért is eredményesnek ígérkezett a cserélő-módszer, mert több munkás vállalkozik fegyveres támadásra, ha — ismeretlen lévén a városban — nem kell tartania attól, hogy később feljelentik.

Az alvezéreknak kiadott parancs elrendeli, hogy a támadást mindenütt a polgári városrészben és nem a proletárok között kell megkezdeni és folytatni, hogy lássák a polgárok, mit jelent az, ha proletár fellázad.

Az is benne volt a parancsban, hogy a polgárok házait át kell kutatni és akinél fegyvert találnak, azt szó nélkül löjék le. Azonkívül mindenfelé hiesztelni kell a proletárok győzelmének hírét, mert ezzel fokozzák a proletárok támadókedvét, a polgárok védekező erejét pedig csökkentik.

A kormány rendeletére a legenergiusabb vizsgálat indult meg a kommunista puccs szervezői ellen s ha kézrekerülnék, a bíróság kérlehetetlen szigorúsággal fog eljárni velük szemben.

Ki kell építeni a villamosvasutat a Kertvárosig

Akció a városfejlesztés érdekében

A városfejlesztés, mely évtizedes álom, elérkezett végre abba a fázisába, hogy ismét testet ölt. Minden város lakossága megszapordult s immár nemcsak a szükség, de a túlszűfolttsággal járó konjunktúra hat olyanvira biztatólag az üzletet kutató tőkére, hogy biztossággal az építkezési kedv fellendülésére lehet számítani.

A szímtomák már jelentkeznek s Nagyváradnak nyitott kérdés, hogy mely irányba induljon a város fejlesztésével. A kérdésre könnyű a felelet, mert hiszen tíz-tizenkét év előtt már megadták egyszer, akkor, amikor a rohamosan fejlődő város néhai Rimanóczy Kálmán koncepciói szerint fejlődő város megkezdte a Kertváros kiépítését. Számos villa,

egészséges és modern lakóház tanuskodik Nagyvárad egykori izmosodásáról, a Kertváros ma a város egyik tekintélyes negyede s a természetes fejlődés és az észszerűség, különösen a határvizonyok megváltozása óta, véglegesen a Kertvárost jelölik ki a továbbépítés céljaira.

Ahhoz azonban, hogy a vasutól még 10-15 percnnyire fekvő városrész megfelelő kórlorítót nyerjen, feltétlenül szükség van a villamosvasut kiépítésére. Negulescu vezérigazgató Sas Emil igazgató csak nemrégiben nyilatkoztak a villamos közlekedés kibővítéséről s úgy hisszük, hogy kétségenfelüli kereskedelmi érzékük etsősorban a főnti vonal Bihar-püspökiig, de legalább is a Kertvárosig való kitolását célozza. A Kertváros számottevő lakosságán kívül három tekintélyes vállalat az, a Viktória kötszergyár, a Gonda-féle fa-telep és a Köblös téglagyár, ahová pár száz munkás igyekszik naponta s ugyancsak pár százra tehető azoknak a kereskedőknek, vá-

Cimre figyelni!

Cimre figyelni!

KIÁRUSITJUK

helyszűke miatt, a mult évről visszamaradt:

Férfi öltöny, átmeneti- és téli kabát szöveteket.

A kiárusítás augusztus hó 4-től 15-ig tart.

Deutsch posztóáruház

Str. Avram Iancu

Kossuth-u. 1. sz.

Legszebb női filc kalapok fehér és minden divatos színben
csakis divatos formákban kaphatók

HELLER és DEUTSCH
kalapgyárában Bul. Reg Ferdinand (Rákóczi-út) 20.
és Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 21. alatti raktárunkban

Férfi és női kalapok festését és átalakítását olcsón vállaljuk

mosoknak a száma, akiket a vasutól jóval távolabb levő vám foglalkoztat. Kontigens tehát eleve biztosítva lenne a városi villamosvasutaknak, mely a vonal kiépítésével oroszlátrészt vállalna a Kertváros s így Nagyvárád fejlesztésében. A közérdekű akció, úgy tudjuk küldött-seget delegál az érdekelt lakosságból, mely a villamos igazgatóságot, a tanácsot és a véleményét adó faktorokat fogja az impozáns eél érdekében felkeresni.

Egy ember áll merőn és néz előre

A tábornok a 735-ös kótén maga elé emeli a Görtztriédert, előtte a 733-as magaslat ezüst-tübbe burkolódik. Nem, nem ez a nézés. A karmester feláll a pulpituson, egy pillantás körül, majd kopog a pálcával s maga elé mered. Ez sem az a nézés. Két közömbös ember megy szembe az utcán, egyszerre felkapják a fejüket, egymásbafuródó tekintetükben gyűlölettől lobogó lélek lakozik. Vajjon ilyen-e ez az ember?

Egy ember áll merőn és néz előre.

A temetésről már mindenki elment. A gyülekezet eloszlott, a fekete kocsi vidáman üget befelé a városba, a pap karingét a nyári hőben kellemesen fujdossa a szél. Az utolsó kapacsapások után, — a munkások új dologra haladnak, — egy ember áll a sir fölött. Az égen kigyul valami átfogó nagy kétség, a bárányfelhő eltakarodik a nap elől. Az ember áll merőn és néz előre. Nem látja a napot és nem érzi a földet. A szél bátoratlanul borzolgatja csak, utolsó koncentrikus erővel az örökre eltávozott arcvonásait idézi. Nem szabad hozzászólni, ha megrezen, elrepül a fantóm és talán sohase tér vissza,

Napégett arca van. Merész homloka, nagy sötét szemek. Fekete, sűrű haj, állat borostás szakál övezi. Szénnel rajzolt bajuszt a természet a pirosszintű száj fölé. *Eszményi férfiarca.*

Furcsa. A kávéház előtt áll, uzsonazenét hallgat a tömegben. *Áll merőn és néz előre.* Utolsó koncentrikus erővel egy eltávozott életet idéz. Aki észreveszi, mágikus bűvkörébe kerül, kényszerűséggel megáll és valami felsőbb utasításnak engedve, megnézi magának mégegyszer. Zubbonyt visel, kopottat, de tisztát. Erősen kefélt bricseszt hord, átmeneti benyomást tesz egy invalidus és egy munkáz közt.

Mert el ne felejtsem a ballába pontosan térdben le van vágva. Keményfából kifaragott primitív falába van, melyet ülő helyzetben mindig le kell csatolni.

Biharpüspökiben, két sin nyargal egymás mellett. Két egyforma sinpár, földhöz szegezett vaspántok, elnyulnak a horizontig. De mintha szembefutnának, az egyik nyugatnak tart, keletre üget a másik. Két testvérsinpár, akik az idők végtelenségében futnak egymásmellett és sohase érhetnek össze. Messziről felzöndel a föld, aranyba hajlik a juliusi kalász, nagy fehér fény nyel világít az ég s egy eltikkadt gesztenyefa alatt a vidéki perronon ott áll merőn a féllábu vándor és néz előre.

A hangját kellene hallani, tébolyító ez a szüntelen nézés, ez a kikövesedett szép arc, a széles vállak s mindennél jobban a folyvást előre szegzett szemek.

— Harmadszor látom ezzel a suhanó mély nézéssel, ezekkel a borongó szemekkel, melyek mintha egy elfoszlott látomást keresnének. Valamit, ami nincs és az előbb még meg volt, itt volt és eltűnt egy félreformult pillanatban. Utána néz most, mindig. Azóta. De már nem lát belőle semmit. Kicsoda maga?

A keze megmozdult és előre lendült. A faláb lépett egyet előre:

— Arra van Nyugatnak, arra van, arra van a lábam. Föld takarja be és érzem, hogy málik le a husróa, a sipcsontjaim érzem, valami szu ereszkedett belé zuzza és morzsolja: porlik. Én már csak félig élek, félig el vagyok temetve, olyan domboru mellem van, a karmesterek megtartották az izmaikat s mégis, még sem lehet már asszonyt ölelnem. Képzeld el. A testen átárad a forróság, az inak megpatannak szinte és térdén alul a falába hevesen keringeni kezd a vér. S akkor, egyszerre összekoccannak a fogaim, mintha a meszes sirban idegen végtagok közt máló csontjaim zörögne, tikkadt nyelvvel, mint az epilep-

ziás, csöpp viz kellene, mert megdermedek, mint az a levágott éhes halott láb, ami részt kér, követel, az élő lakodalmi mámorából. Borzasztó, én itt, ő arra van. Emlékszik még erre a névre Grodek? Borzasztó. Harminc éves vagyok. Csavargok az országutakon...

— Nevem Boronkay volt mérnök, tűzfőhadnagy.

Bárdos László.

ÚJDONSÁGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.
Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hóra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy hóra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda, (Telefon 13—01.)

* Catana rendőrprefektus szabadságra utazott. Catana Aurél rendőrprefektus ma szabadságra utazott. Távollétében Bunescu rendőrigazgató vezeti a rendőrség ügyét. Ugyancsak szabadságra utazott Morár György, a rendőrelégénység felügyelője is, akit Pap József rendőrkapitány helyettesít.

* Vilmos császár felesége Bäden-Bädenben, Berlińi távirat jelenti, hogy Vilmos császár felesége és leánya gyógykezelés céljából Bäden-Bädenbe érkezett.

* Gróf Széchenyi püspök hagyatéka egy kassai aukción. A Práger Presse jelenti, hogy a kassai Kétfelvidéki Múzeum kilencedik aukciójára az elhunyt gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök művészi hagyatékának egy részét is felvette.

* A Radics-párt vezeteli felajánlották támogatásukat az új szerb kormánynak. Belgrádból jelentik: Macek és Predavec, a Radics-párt alelnökei kijelentették Davidovicsnak, hogy a párt támogatni fogja a kormányt. Politikai körökben úgy tudják, hogy Radics ígéretet kapott a kormánytól, hogy visszatérhet.

* Fölemelték a buza kiviteli vámját és maximálták a lisztárakat. Bukarestből jelenti a Rador: Ma délután minisztertanács volt Bratianu Jonel miniszterelnök elnöklétével. A minisztertanács foglalkozott a legfőbb gazdasági tanácsnak a buza és kenyérárak megállapítására vonatkozó javaslatával. A minisztertanács elhatározta, hogy az ország belsejében a buza kereskedelmének szabadságát fenntartja, kifelé ellenben a belföldi 70000 leies buzaár biztosítására a kiviteli illetéket 45.000 leire emeli fel. A kenyérárakra vonatkozólag a következő határozatot hozták: Elsőrendű liszt csak 12 százalékból örölhető és ennek maximális ára 12 lei. Másodrendű liszt csak 44 százalékból örölhető, maximális ára 9 lei 50 bani. Harmadrendű liszt szintén 44 százalékból örölhető, maximális ára 7 lei. Ezután Banu volt kultuszminiszter terjesztette elő a Rómában folytatott, a konkordátumra vonatkozó tárgyalásait. A minisztertanács a kérdés tanulmányozását Lepedatu, Angelescu és Banuból álló bizottságra bízta. Az ülés végén Circulescu az ipari munkanélküliségről tett jelentést, ismertetve a bánati munkanélküliséget. A kérdés tanulmányozásával Marzescu, Vaitoianu és Circulescuból álló bizottságot bízták meg.

* Rodolpho Valentino — Ma — a Dorian Terrasseon.

* Hideg van Olaszországban. Milánóból jelentik: Egész Olaszországban nagy esőzések voltak. Bregenzben, Mantuában téli ruhában járnak az emberek, olyan hűvökre fordult az idő. Piacenzában hatalmas felhőszakadás és jégeső volt, amely az egész termést elpusztította. A folyók úgy megáradtak, hogy elöntéssel fenyegetik a vidéket.

* Ma érkezik az első budapesti futball csapat Nagyváradra. Az első budapesti sportcsapat, mely esztendő után látogatást tesz és több mérkőzést játszik Erdélyben és a regátban, ma érkezik Nagyváradra. A budapesti Vasasok első osztályú csapata, mely komoly aspiráns volt a bajnokságra. Az FSSR-el való megegyezés értelmében a budapesti csapat előbb Bukarestben játszik, majd erdélyi körmerkőzést tart. A Vasasok Nagyváradon aug. 5-én, kedden a Törökvel szemben fognak szerepelni. A csapat ma fél 1 órakor érkezik Biharpüspöki felől és utazik tovább Kolozsvár felé. Hivatalos fogadtatás nem lesz, de a sportcsapatok egyes tagjai kimennek vendégeik elé.

* Elpusztult a loeweni egyetem. Hágából jelentik, hogy Loewen városának híres egyeteme, felbecsülhetetlen értékű könyvtárával és irattárával a tűz martaléka lett.

* Rodolpho Valentino — Ma — a Dorian Terrasseon.

* Benedek Elek mesél a gyermekeknek, Benedek Elek, a legnagyobb magyar meseíró vasárnap délelőtt 11 órakor mesél a nagyváradi gyermekeknek. Gyertek gyerekek, hintetek virágot Elek apó lábai elé. Belépő díj 6 lejtől 20 leig.

* Elhalasztott koncert. Megírtuk, hogy dr. Nistor Lya, a kolozsvári román Opera volt énekesnője augusztus 2-án este a Félix-fürdőben hangversenyt tart. Közbejött akadályok miatt a koncertet augusztus hó 9-én este tartják meg.

* Rodolpho Valentino — Ma — a Dorian Terraseon.

* Ujabb terminust kaptak román vizsgálóra a magyar tanárok. Bukarestből jelenti a Rador: A középiskolák kisebbségi tanárai közül azok, akik még nem vizsgáztak a román nyelvből, augusztus 15—31-ike között vizsgázhatnak Temesváron, Kolozsváron, Csernovitzban és Kisevben. Akik nem tudják eredménnyel letenni a vizsgát, tovább nem taníthatnak. A vizsgáztató bizottság négy középiskolai tanárból fog állani. A bizottság elnöke egy egyetemi tanár lesz. Csúpn azok a tanárok mentesek a vizsga alól, akik betöltötték hatvanadik évüket, vagy harminc éves tanári működésüket.

* A gabonaárak emelkedése a világpiacon Kanadából indult ki. Az Information jelenti Londonból: A gabonaáraknak a világpiacon pár nap óta jelentkező emelkedése úgy látszik, Kanadából indult ki, ahol a termés a szárazság következtében sokat szenvedett. Kanadában az idei gabonatermést 318.640.000 bushellra becsülik a tavalyi 477.399.000 bushellal szemben. Kanadának kiviteli feleslege az idén 218.640 bushell.

* Macdonald nem elég jó hazafi. Londonból jelenti: Macdonald miniszterelnököt 1916-ban kigolyózták szülővárosának golfklubjából, mert vádlónak állítása szerint nem viselkedett eléggé hazafiasan a háborúban. Most, hogy Macdonald miniszterelnök lett, a klub tagjainak egyik csoportja ülést hívott össze, hogy a nevetés határozatot visszavonják. A szavazás most azzal végződött, hogy a kirekesztő határozat megsemmisítése mellett ötvenöt, ellene pedig negyvenhét szavaztak. Mivel azonban kétharmad többség kellett volna Macdonald újból való felvételéhez, a kirekesztő határozat továbbra is érvényben marad.

* Kik kerültek ujabbán a váradi állampolgárok listájára? Nagyváradon legujabbán a következőket vették fel az állampolgári listára: Alexandri (volt Teleki) utcai lakosok: Fride János 39, Dusek József 44, Simonyi Miksa 4, Pásztai Lajos 39, Horvát Emil 4, Lammel Vilmos 42, Lindenfeld Zsigmond 43, Cuza Voda (volt Szacsavay) utcai lakosok: Özv. Weisz Izraelné 76, Mester Zsuzsanna 10, Özv. Bene Mihályné 10, Weisz Sámuel 10, Weisz Imre 10, Fischer József 10, Csillag Izrael 10, Özv. Plander Móricné 10, Özv. Grósz Adolfné 10, Deutsch Károly 10, Özv. Wieder Lázárné 10, Éva Andor 10, Koós Zsigmond 10, Özv. Schwartz Vilmosné 10, Herschkovits Samu 10, Bódi Mária Magdolna 10, Jakab Ferenc 10, Háber Lajos 10, Avram Iancu (volt Kossuth) utcai lakosok: Adler Lajos 12, Pece-utcai lakosok: Engel Lajos 23, Özv. Sternberg Józsefné 23, Balázs András 23, Goldenthal Béla 20, Özv. Gönczi Gyuláné 20, Stern Jenő 10, Ilosvai Rózsi 10, Özv. Gottfried Jakabné 10, Schwalb Salamon 10, Azenté Sever (volt Bem) utcai lakosok: Répási Gábor 1, Schwarz Artur 1, Puskás Károly 1, Cser Lajos 3, Kmeicz Sándor 1, Özv. Misovits Ödönne 3, Cser István 3, Cser János 3, Mandel Ferenc 7, Özv. Schönbberger Lipótné 7, Goldstein Ferenc 7, Özv. Kohn Jakabné 7.

LEGUJABB

A numerus clausus kisebbségben maradt a bajor országgyűlésen

München, július 31. A bajor országgyűlés közjogi bizottsága most foglalkozott azokkal a javaslatokkal, amelyeket a fajvédők terjesztettek elő arra nézve, hogy kivételes törvények útján kell szabályozni a zsidók helyzetét Bajorországban.

A fajvédők javaslata főleg azt kívánta elérni, hogy a bajor egyetemeken alkalmazják a numerus clausus intézményét a zsidókkal szemben. Ezért Matt közoktatásiügyi miniszter tette meg a kormány észrevételeit a fajvédők által előterjesztett javaslatára és nem vette komolyan az indítványt, hanem ironikus hangon beszélt róla. Mindenekelőtt utalt arra, hogy a zsidó vallás még a fajvédők szerint sem lehet ok a numerus clausus alkalmazására, mert a fajvédők is elismerik azt, hogy a zsidó vallású németeknek joguk van a főreliskolák látogatására és csak a zsidó fajra nézve akarnak alkalmazni korlátozásokat. Tehát a javaslatot csak akkor lehetne tárgyalni, ha a fajvédők előbb közölnék: milyen kritériumok alapján lehet megállapítani valakiről azt, hogy a zsidó fajhoz tartozik-e, vagy sem.

A bajor egyetemek tanárai és magántanárai közül huszonkilenc tartozik a zsidó felekezethez, de Matt kultuszminiszter szerint a zsidó tanárok nagyrésze igen súlyos tudományos potencia és nagy mértékben hozzájárul a bajor egyetemek presztízsének biztosításához. Az ilyen egyetemi tanárok számának korlátozása a közoktatásiügyi miniszter nézete szerint többet ártana Bajorországnak, mint a zsidóságnak. Nem lehet tagadni azt, hogy a német tudományos munkában nagyobb rész esik a zsidókra, mint amennyi a felekezetek arányszáma szerint megilletné őket, de a zsidó tudósok és a zsidó professzorok által elért eredményeket szerte a világon követ tudományos eredmények gyanánt könyvelik el és így igen bajos okot találni arra, miért mondjon le Németország a tudomány és a kultúra nemzetközi világában azokról az

eredményekről, amelyeket a zsidó vallású német tudósok munkája biztosít neki. Matt közoktatásiügyi miniszter továbbá kifejtette még azt is, hogy a külföldi zsidó egyetemi hallgatókkal szemben sem lát okot a numerus clausus alkalmazására. A bajor egyetemekre nézve csak haszon háramlik abból, ha minél nagyobb számban hallgatják az előadásokat külföldiek is és a fajvédők semmiféle argumentumot nem tudtak felhozni arra nézve, hogy a külföldi zsidó hallgatók számának megnövekedése kárt tett volna a bajor egyetemeken.

A bajor néppárt nevében Wohlmutth képviselő beszélt. A bajor néppárt állásfoglalása döntően fontos volt ebben a kérdésben, hiszen a bajor néppártra támaszkodik Held dr. kormány. Tudvalevőleg a bajor néppárt erősen klerikális jellegű és elsősorban a katolikus papság támogatásának köszönheti politikai súlyát. A bajor néppárt álláspontja igen egyszerű volt a numerus clausus kérdésében, mert a bajor klerikális párt szemint a numerus clausus intézménye ellenkezik a keresztény világfelfogással és mivel a bajor néppárt a keresztény világfelfogás alapján áll, nem fogadhatja el a numerus claususra nézve be-terjesztett javaslatot.

Wohlmutth képviselő azonban előterjesztett egy indítványt, amely szerint a vezetéknevek megváltoztatására nézve előterjesztett kérelmeket általában tartozik a kormány elutasítani és a név megváltoztatását a zsidó vallású kérelmezők számára csak akkor szabad engedélyezni, ha azok igazolni tudják, hogy valamilyen vonatkozásban érdemeket szereztek a bajor állam vagy a német nép ügye körül. Wohlmutth képviselő javaslatát a közjogi bizottság többsége elfogadta, ellenben a numerus clausus-ra nézve előterjesztett indítványt a fajvédők és a német-nemzetiek szavazatával szemben elvetette. Ezek után a bajor országgyűlés plénuma már nem is fogja tárgyalni a fajvédők javaslatát a numerus claususról.

* Orvosi hír. Dr. Rácz Béla fogorvos hazaérkezett s rendeléseit megkezdte Str. Reo. Ferd. (Rákóczi) ut 13.

* Halálozás. Csucsy István nyug. vasuti főművezető 70 éves korában elhunyt. Temetése ma, pénteken délután 5 órakor megy végbe a közkörház halottas házából.

* Rodolpho Valentino — Ma — a Dorian Terraseon.

* Nyolcvanötézer lelt sikkasztott egy pékség. Beleznay András nagyváradi pékmester feljelentést tett a rendőrségen, hogy Máté István 22 éves alkalmazottja, a gondjaira bízott 85 ezer leivel nyomtalanul eltűnt. A rendőrség büntügyi osztálya nyomoz Máté István után.

* Rodolpho Valentino — Ma — a Dorian Terraseon.

* Bőrkereskedéseké értekezlete vasárnap d. e. 10 órakor, fűszereseké vasárnap délután 3 órakor, rőfös, rövid és divatárusoké kedd este 8 órakor, vaskereskedő segédeké szerda este 8 órakor a

Körműves Otthonban. Belépések és befizetések minden vasárnap d. e. 10—12 óráig és minden szerda este 8—10 óráig ugyanott.

* A szovjet nem ismeri el Oroszország háborúelötti tartozását. Londonból jelenti: Az angol-orosz értekezlet teljesen sikertelen, mert a szovjet kiküldöttek nem hajlandók elismerni Oroszországnak 182 millió fontra becsült háborúelötti tartozását. Ugyancsak Londonból jelenti a Reuter, hogy a jóvátételi bizottság odaérkezett.

* Értesítés. Van szerencsém az ingatlan eladó és vevőközösség tudomására hozni, hogy egészségem helyreállítása után vidéről hazaérkeztem s a legszorgalmasabban foglalkozom adás-vevéssel. Kérem, hogy továbbra is a legnagyobb bizalommal hozzám fordulni szíveskedjenek. Tisztelettel Tom a Józsefné, Nilgésztelep, délután 3—6-ig Körös-utca 21.

* Irodának alkalmas 3 nagy világos szoba központban előnyös feltételek mellett azonnal kiadó. Címet a kiadóba kér.

BUTORNAGYELARUSITAS
augusztus 15-ig minden elfogadható árban
augusztus 15-től **Bécsi Butorkiállítás**
BÜCHLER MARTON Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 8 szám

Theil szalámi, Sibiu — Nagyszeben

* **A házbeszerződések bemutatása** A Háztulajdonosok Szövetsége tagjai és altagjai az összes háztulajdonosok figyelmét felhívjuk arra, hogy a pénzügyigazgatóság az összes bérleti szerződéseknél írásba foglalását és ezen szerződéseknek augusztus hó 6-áig illetékszabás végetti bemutatását követeli, azzal a kijelentéssel, hogy azok ellen, akik az illetékszabási kötelezettségnek eleget nem tesznek, a kihágási eljárást megindítja és ezek az illetékháromszorosának megfizetésére lesznek kötelezve. Vezetőségünk eljár a rendelet hatályaon kívül helyezése, vagy legalább a szerződés bemutatási határidő meghosszabbítása tekintetében kaphatott nem kötelező ígéretet. Ennek folytán felhívjuk szövetségünk tagjait, hogy a felhívásnak saját érdekében minél előbb eleget tegyenek. Az illeték az alapbér és járulékaik fél százalékát teszi ki és ez a bérlekre átráható. A szerződés román nyelven állítandó ki két példányban és deklaráció kapcsán Kltus János főtanácsos urnál mutatóndó be. A szerződés első példányára 50 bani segélybélyeg, a deklarációra pedig 50 bani rendes és 50 bani segélybélyeg ragasztandó. További felvilágosítást titkári hivatalunk nyújt. A Háztulajdonosok Szövetsége képviselőiben: dr. Lázár Aurél elnök, dr. Lengyel Zsigmond titkár.

* **Hirdetés.** A helybéli Szt. Ladiszlau-utca 42. sz. alatti állami iparostanóthonon tűzfával ellátott céljából pályázatot hirdetünk 12 vagon tűzfával (fele búkk, fele cser, hasított) szállítására. Feltételek: 6 vagon fa szállítandó f. é. augusztus 20-ig, 6 vagon pedig legkésőbb október hó 1-ig. Biztosítékul az egész vételár 10 százaléka az intézet igazgatóságánál, avagy a helybeli adóhivatalnál letétbe teendő. Ajánlatok f. é. augusztus hó 8-ig bezárólag fogadhatók el. A vételár az intézet igazgatósága által szállítás után készpénzben lesz, azonnal kifizetendő. Oradea-Mare la 31. Julie 1924. Preses dintelet eforiei Caminului Mihail Popa ss.

* **Felmentették a szalacsi gyilkost.** A törvényszék Mancea tanácsa egy gyilkossággal vádolt szalacsi ember, Disznós Gábor ügyében hozott felmentő ítéletet. Ez év télen Disznós Gábor és Pinter Gábor együtt mulattak a kocsimában. Valami csekélység miatt hajbakaptak és összeverekedtek. Pinter kést rántott, de társai lefogták. Disznós pedig egy palackot emelt fel, hogy Pinterhez vágja. Az utcán folytatódott a verekezés, melynek során Pinter olyan súlyos sebet kapott, hogy belehalt. Disznóst letartóztatták. A tegnapi tárgyaláson Kocsán János ügyvéd védte Disznóst. Védőbeszédében felsorakoztatott enyhítő körülményeket a bíróság figyelembe vette és felmentette Disznóst, akit azonnal szabadlábra helyeztek.

* **A munkásmatinét** a kulturbizottság f. hó 10-ről 16-re halasztotta engedély meg nem szerzés és cenzuranehezések miatt. Színrekerül Garvai Andor a „Törvény” című drámája és Hoffmann „A cár nevében” című magánjelenete. Műsoron szerepelnek még modern költemények és operariák, a városi színház tagjainak előadásában. Jegyeket Beck Samunál a „Dacia” kávéházban és a Körműves Otthonban lehet váltani.

* **Szakképzett téglá- és cserépgyári munkások** és munkások kerestetnek. Részletesebb felvilágosítás péntek este 7 órakor az építőmunkások szakszervezeti helyiségében. Építőmunkás vezetőség.

* **Grenadin, etamin, opál, nyersselyem** ruhavásznak, sephfirek leszállított árakban Schésinger és Jung cégnél.

Darvas harisnyái a legjobbak.

* **Havas és Grünfeld** szövetei legjobbak, legolcsóbbak Kossuth-utca 8. szám.

* **„KEGYELET”** a Sas alatt.

* **Creme, Marocain** minden színben érkezett Leitner Mártonhoz.

* **Új manometer, telefonkészülékek** izzólámpa minden feszültségre és alakban, nagyban és kicsinyben. Manometer javítását, telefon és villanyszerelést, eszterga és minden fémpipari munkát szolícíron készít Rajz Andor electromechanikus, Szalárdi-utca 9. sz.

* **Modell filckalapok** nagy választékban Modell kalapszalomban, Teleki-utca 32.

SZÍNHÁZ

Búcsuhét a váradi színházban

Jövő héten játszik utoljára a nagyváradi színházban Parlagi Lajos társulata. A búcsuhét műsorára a legjobb drámai, vígjátéki, operett és opera előadások vannak folytve. Délután és este egyaránt lesznek előadások; délután igen mérsékelt helyárakkal a színházban.

Az utolsó hét különösen búcsuzkodó hangulatát már most is erősen érezni lehet a színház környékén. Minthogy Parlagi Lajos nem kapta meg concesszióját, Gróf László pedig mindeztideig nem kezdte meg szervezését, a színészek nagy része, körülbelül hatvan-hetven százaléka máris másfelé orientálódott Nagyváradról.

A jövő heti előadásokon bármily fájdalmas is leszögezni, ugylátszik jóelőre utolszor fogjuk komplett állandó társulat játékában látni azokat az előadásokat, amelyek számunkra kedvesek, felelhetetlenek voltak a amiktől Parlagi Lajos most búcsúztatja Nagyvárad publikumát.

— **Süt a nap.** Igazi és őszinte sikerrel mutatta be a színház Zilahy Lajos nagysikerű gyönyörű színjátékát, a Süt a napot, melyben a drámai együttes egyik legjobb sikerét aratta. A Süt a nap második előadása ma este lesz a bemutatás szereplőivel.

— **Rózsalyán.** Eddig nem tapasztalt nagy érdeklődés mutatkozik a szombat esti Rózsalyán operettje repriz előadása iránt, melynek főszerepeit Kovács Kató, Zilahy, Pogány, Körösi, Fratta, Misoga, Madas, Bekési, Pattantyus, Vigh, Béhr, Galambos és Sorri játsszák.

— **Levendula.** E gyönyörű zenéjű romantikus meséjű táncoperettet szombaton délután látjuk utoljára az idei társulattól. A Levendula főszerepeit Biczó, Kovács Kató, Kertész Manci, Pogány Janka, Misoga, Pattantyus, Fratta és Madas játsszák.

— **Vörös malom.** Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal utoljára játsza a társulat drámai együttese Molnár Ferenc nagyszerű vígjátékát, a Vörös Malom, melyben a főszerepeket Jósika, Tóth, Harsányi, Földes és Kissné játsszák.

— **Vén gazember.** Hétfő este az idei társulat utolsó búcsuheti előadásait kezd meg a Vén gazember vígjátékkal. A címszerep ez alkalommal is Tóth Elek művészi alakításában látjuk, a többi szerepeket Benes, Zilahy, Pogány, Harsányi, Földes, Sorri, Madas, Galambos játsszák. Borly Laci szerepét Harasztos Gyulától, a budapesti Nemzeti Színház tagjától fogjuk látni.

TÖZSDE

Zürich, július 31. Nyitás: London 375, Newyork 54025, Páris 270250, Bukarest 235, Budapest 069, Bécs 007625, Prága 1600, Milano 2335, Berlin 129.

Bukarest, július 31. Devizák: Páris 1182, London 1028, Newyork 23150, Róma 1008, Zürich 43.75, Wien 3290, Prága 690, Budapest —.

Valuták: font 1005, francia frank 1220, svájci 42, lira 1000, dinár 255, dollár 228, osztrák 32, magyar 27.50, szokol 675, leva 150.

Zürich, július 31. Zárlat: Berlin 129, Amsterdam 20650, Newyork 53950, London 2372, Páris 2690, Milánó 2330, Prága 1595, Budapest 69, Belgrád 645, Bukarest 235, Bécs 7625.

Budapest, július 31. A esütörtöki magánforgalom a következő volt: Magyarhitel 550, Osztrákhitel 166, Földhitel 275, Ingatlanbank 230, Kereskedelmibank 1200, Pestihazai 3550, Elsőmagyar bizt. 9000, Foniere 190, Borsódmisk. 122, Viktória 200, Becsini 920, Kohó 460, Magnezit 1980, Ált. Köszénb. 3000, Urikány 920, Salgó 1570.

Dresche 180, Ganzdanubiusz 2950, Ganzvillamos 1460, Fegyver 1380, Rima 123, Bur 120, Nova 160, Levante 230, Atheneum 135, Pallas 120, Pamut 240, Goldberger 135, Magyar cukor 2500, Georgia 445, Szalámi 565, Vízó 720, Gschwindt 150, Spódium 140, Hungária műtrágya 120, Brassói 410, Östermelő 215, Gummi 260.

MOZI

— **„Az Apokalipszis négy lovasa”** Dorian Terrasse. Ma, pénteken a szezon egyik legnagyobb slágere, „Az Apokalipszis négy lovasa” látható a Dorian Terraszon 9 órakor, a Dorian filmszínházban 6 órakor A Blasco Obenez spanyol író regénye után készült film egy argentiniai fiú és egy párisi lány szerelmi regényét mutatja be. A világháború véres jelenetei szolgálnak izgalmas háttérül. Rodolpho Valentino, a legszebb filmszínész alakítja a főszerepet. A két részből álló monumentális film első része ma látható.

— **Sik Sárika** szombat délután 3 órakor lép fel az Apolló mozgóban egy gyermekelőadás keretében, amikor is a világ legkisebb kabarédívaja kitűnő vígjáték filmek keretében énekelni és táncolni fog.



500 hold saját
birtokunkhoz
társat keresek

a b'rtok teljesen instrual-
va van. Cim a HEGEDÜS
HIRLAPIOADABAN.

Eladó ingatlanok

140 ház: 160.000, 70.000, 200.000, 260.000, 250.000, 200.000, 100.000, 150.000, 1.000.000, 120.000, 180.000, 250.000, 185.000, 240.000, 300.000, 180.000, 165.000, 120.000, 1.700.000, 100.000, 65.000, 60.000, 375.000, 340.000. 350.000 Ezenkívül több kisebb-nagyobb házak.

Szöllők. Kettőhold 210.000 házzal, kuttal, pincével, udvarral stb. Felső Rörös oldalon 2 hold 120.000. Kettő hold 180.000. Három hold szép helyen 280.000. Egy és fél hold 100.000. Öt és fél hold 200.000. Három hold házzal 240.000. Husz hold 1.200.000. Ezenkívül 180.000, 800.000-ért és több kisebb-nagyobbak. Egy kis hold sürgősen ténnyel 30.000-ért. Szántók 8 holdtól 15, 35, 42 több 60, 185 és 213 holdasak.

Értekezés Toma Józsefnél Nilgesztelepen, d. u. 3—6-ig Körös-utca 21.

A Tegnapos hír-
detés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei,
vastag betűs 6 lei

✕ Levelezés ✕

„Orók titok”-nak levelet
készen vettem kézhez, egy
másikat levelet kér „Szere-
tem a zenét” 111

✕ Oktatás ✕

Javítóvizsgára liceumistá-
kat és polgaristákat (le-
ányokat és fiukat) elkészí-
tünk. Strada Sig. Varadi
(Szaniszló) 29. 77

✕ Lakás ✕

Barátán a Köröspartján
lévő villanyvilágítás szép
tekvésű villában egy szoba
konyha használatát azon-
nalra nyaralóknak kiadó.
Cim a kiadóban. 118

Butorozott szoba teljes el-
átással 2 személy részére
azonnal kiadó. Ugyanott
ebédozt kioldásra kap-
ható. Nic. Jorga (Zöldfa)-
utca 5. I. em. 6. 96

Butorozott szoba Royal-
kavék mellett (parkettes
utcai) magános ur részére
azonnal kiadó. „Ardeal”,
Posta (Uri)-u. 8. főposta
mellett. Telefon 203.

Intelligens fiatal ember ke-
res tisztá, csinosan outo-
rozott külön bejárattal szo-
hát. Cimeket „Bémer-tér
közében” jellege alatt a
Hegedűs Hírlapirodába ké-
rek. 117

✕ Alkalmazás ✕

Tisztes éges, főzéshez is
értő minden leány jó bi-
zonyítvánnyal azonnali be-
lépésre kerestetik. Strada
Cuza Voda (Szacsavay)-u.
19. szám. 34

Kocsisnak, háziszolgának
ajánlkozik jóvaló fiatal-
ember. — Ardeal, főposta
mellett. Telefon 213.

Megbízható és jó bizi-
onyítványokkal rendelkező
egyen keres bármilyen vá-
latatnait irodai vagy ha-
sonló állandó alkalmazást.
Cimeket Huszár, Pece utca
20. szám alá kér. 85

Állást keres okleveles óvó-
nő, háztartásban segédke-
zik. Cim a kiadóban. 112

Elsőrendű kézimunka leány
olcsón házakhoz ajánlko-
zik. Cim Hegedűs Hírlap
irodába. 115

Elsőrendű varrónő házhöz
ajánlkozik. Cim Hegedűs
Hírlapirodában. 114

Ügyes tisztességes szoba-
leányt keresek azonnallra.
Ullmann Sándorné, Nagy-
piactér 11. 113

Kisasszonyt, kezdőt azon-
nali belépésre keresek. —
Jelentkezni d. u. 3-6-ig.
Pollák ügyvéd, Saguna
(Kapucinus)-u. 6. 121

✕ Adás-vétel ✕

Egy szobás konyhás ház
udvarral, gyümölcsösrel
és egy öt méteres torrás
kúttal Nagyvárad közél-
ben 15-16.000 leiert el-
adó. — Cimet a Hegedűs
Hírlapirodába kérek. 108

Biharmegyében háromjá-
ratu gőzmalom azonnali
átvétellel jutányosan eladó.
Pénzkölcsönöket, butoro-
zott szobákat leggyorsab-
ban közvetíték. Iroda Pá-
vel-utca 5. 94

Eladó sürgösen Magyar-
utca elején jó állapotban
lévő két lakásos ház,
egyik beköltözhető, másik
elcserélhető. Értekezni ki-
zárólag háztulajdonosnál,
Posta (Uri)-u. 49. Belez-
nay. 110

Eladó egy alig használt
Ford automobil. — Cim:
Bandur gépgyár, Careii-
Mari (Nagykároly) 109

Beköltözhető 2-3 szobás
házat keresek sürgösen
megvételre. Cimet „Komoly
vevő” jellegre sürgösen a
kiadóba kérek. 119

Injectorok, viztolattyuk,
áteresztőszelepek, sarokszele-
pek, kutszivattyuk nagyraktára

„Stabil”

Gépek és felszerelések lerakata ::::

ORADEA-MARE :: NAGYPIACTÉR

Telefon: 16-86. szám. Táviratoim: „STABIL”

Eladó nagyon szép kézi-
munka stórok, függönyök,
abrosz szalvétával, miliók,
zsebkendők, aranyterítő,
montirozatlan diványpárna
filé csipke és betét, álló
lámpához szép ernyő. —
Reg. Ferdinand (Rákóczi)-
ut 30. jobbra Szász. 621

Birtok háromszázhold, Bi-
harmegyében, tanyával
együtt, kedvező feltételek
mellett eladó. Kereskede-
mi iroda, Pável-utca 22.
földszint. 74

Hálószoba bútor, utazó ko-
sár és több német könyv
eladó. Bém-utca 9. 53H

Eladó egy ház a Bunyitai-
liget közelében. Értekez-
hetni Bunyitai liget 20. 95

Bizományba elfogadok por-
cellánt, kézimunkákat, fe-
héreneműt. Szász, Rákóczi-
ut 30. jobbra. 623 H.

Üzlethelyiség Str. Vlahuța
(Szent János utca) elején
olcsón sürgösen átadó.
Lakás 1 szoba, konyha,
spiz 2-4 szobás lakások
átadók. Házaik beköltöz-
hetőek a város bármely ré-
szén. Szőlők 1-20 holdig
eladók. Butorozott szobák,
magános ur részére koszt
nagyon, házaspár részére
kosztal központban kladók.
Butorok, képek (ere-
deti festmények) díszlár-
gyak olcsón eladnak.
„Ardeal” ingatlanértéke-
sítő és bizományi iroda,
Főposta mellett. Telefon:
203.

Több ház kedvező feltéte-
lek mellett eladók. Érde-
klődni Temető-utca 34. sz.
Magyarinnál. 116H

Vennék és berolnék Nagy-
várad közelében fekvő
birtokot, egy kis szőlőt.
Ajánlatokat Bihm Gárda-
sági Egyesület irodájában,
Strada Poștei (Uri-utca)
gymnasium épületében 3

✕ Különnyel ✕

Utlevél, bérlet és bármily
igazolványhoz szükséges
fénynyelvények, Nagyvárad
rületén legolcsóbban, 20
leittől kezdve készülnek
Zenker fényképszéknél, Str.
l. C. Brațianu (Szaniszló-
utca) 25. Felvételek este
fé 8-ig.

24% kamatra kerestünk
magánpénzt teljes fedezet-
tel, Adásveteli Kig. Parcul
Traian (Széchenyi-tér) 24.
Ertesítés délután. 4

Kosztot hazahordásra kö-
sér helyről keres dr. Poi-
lák, Cuza Voda (Szacsavay)
utca 10. 121

Tegnap délután a villamos
bérlet kiváltásánál itt fe-
lejtett késeket igazolt tu-
lajdonosa átvetheti a He-
gedűs Hírlapirodába. 122

Eladó

Szent Anna-utca 2. számú
ház vendéglő és beköltöz-
hető lakás, kuglizó, ven-
deglő és pince berende-
zéssel együtt elutazás mi-
att le zállított árban kap-
ható. Értekezni ugyanott

Kövárinnál.

Eladó ház

két utcára nyíló, elfog-
lalható két szoba, elő-
szoba, fürdőszobás la-
kással, nagy kerttel,
olcsón eladó.

Értekezhetni:

Rosenberg
festékküzlötében,
Rimanóczi-utca 2 sz.

Ismét magas árban

VESZEK
ARANY
EZÜST
és briliáns tárgyakat

KLEIN

ékszerárúház Avram Iancu
(Kossuth Lajos)-utca 4 szám

Meghajlok Ön előtt



mert **HEGEDÜS** irodaberendezési
valóban a legkövetkezőbbek és leg-
olcsóbbak.

Eladó: Bethlen-utcán több lakásos ház, átadó há-
rom szobás fürdőszobás lakással; Fürdő-
utczán jó karban lévő nagyobb ház; két teljesen modern
magánház átadó lakásokkal; jó karban lévő két laká-
sos ház átadó két szobás lakással, kerttel 185.000;
8 és fél kat. hold kitünő termő szőlő épületekkel, pin-
cével 750.000, termés nélkül 550.000; Posta (Uri)-utczán
átadó három szobás lakással, két műhellyel; közel a
városhoz ut mellett kisebb szőlő, kerttel, házzal istállóval
Kerestetik: Két ház 500.000; három ház 250.000 kö-
rül árban

Csapó, Str. Akadémia-u. 6. sz. 3-6 ig.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A berlini kísérleti intézet
bizonyítványai szerint a

DELTA ÉPÍTŐRÉSZVÉNYTÁRSASÁG

az előírást 200%-kal felülmúló szilárdságu

téglat gyárt,

cserepei

pedig épügy mint téglái, kiválóan

fagyállóak.

Iroda: Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul
(Nagypiactér) 11/a.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A KOLOZSVÁRI

CZELL

SÖRFÖZŐDE

VILÁGOS

SÖRE

„**URSUS**”

a közönség
legkedveltebb itala

Főraktár Nagyvárad és vidéke részére Gilányi-utca 5-7.